

Brussel 20 januari 2009

Geachte Mevrouw,
Geachte Heer,

Betreft: de 6de onderhandelingsronde van het Associatieakkoord tussen de Europese Unie en Centraal-Amerika

De koepels van de Nederlandstalige (11.11.11- Vlaamse Noord-Zuidbeweging) en van de Franstalige NGO's (CNCD-Opération 11.11.11) in België onderschrijven het initiatief van de Europese en internationale netwerken Oxfam-International, CIFCA, Grupo Sur, CIDSE, Aprovech, FIDH, Friends of the Earth Europe, actief op het vlak van ontwikkelingssamenwerking, verdediging van de mensenrechten, milieubescherming en eerlijke handel, in het kader van de onderhandelingen over het Associatieakkoord tussen de Europese Unie en Centraal-Amerika. (EU-CA). Vele van onze leden zijn actief in de vermelde netwerken en vragen ons om hen te steunen in dit initiatief.

In dit document willen wij de aandacht trekken op onze gedeelde bezorgdheden over de richting die deze onderhandelingen uitgaan in de huidige internationale context. Aan de vooravond van de 6de onderhandelingsronde van dit Associatieakkoord onderlijnen we eveneens een aantal concrete voorstellen.

Op de achtergrond van deze onderhandelingen ontwikkelt zich een diepgaande financiële en economische crisis die volgens ons de grenzen aangeeft van deze onderhandelingen die de bewegingsvrijheid van overheden verder willen beperken door deregulering, ter ondersteuning van privébelangen van financiële speculanten en grote bedrijven.. Associatieakkoorden bevorderen het vrijmaken van handel in goederen, diensten en kapitaal waardoor de verantwoordelijkheden van de overheid in het garanderen van het naleven van mensenrechten, het vrijwaren van het leefmilieu en het garanderen van het recht op ontwikkeling van hun bevolking, in het gedrang komen.

1. De onderhandelingen van het Associatieakkoord tasten het recht op ontwikkeling aan in de plaats van dit te bevorderen.

We hebben de voorbije jaren herhaaldelijk aangedrongen om de 'Singapore thema's' (overheidsaankopen, concurrentie en investeringen) uit de onderhandelingen te halen. Een akkoord over deze thema's beoogt een beperking van de autonomie van de overheid om een eigen ontwikkelingsmodel uit te werken en van de soevereiniteit over de eigen natuurlijke rijkdommen, door het minimaliseren van de eisen die gesteld worden aan buitenlandse investeerders. Het stelt de nationale bedrijven bloot aan oneerlijke concurrentie vanwege transnationale ondernemingen door aan

deze laatste meer voordelen, rechten en afdwingingsmechanismen toe te kennen dan aan de bescherming van de mensenrechten.

De Europese Unie heeft herhaaldelijk gesteld dat haar economische belangen in Centraal-Amerika beperkt zijn en dat ze vooral een duurzame ontwikkeling en een regionale integratie wil bevorderen. Maar in de realiteit wordt de bestaande asymmetrie niet echt erkend en wordt Centraal-Amerika aangespoord om binnen de 10 jaar 90% van haar markt open te stellen zonder dat het mogelijk is om formules en mechanismen te bespreken die een speciale en gedifferentieerde behandeling mogelijk maken, in overeenstemming met deze asymmetrie. Er werd bovendien tot nu toe geen enkele afspraak gemaakt over de overdracht van kennis en technologie naar de landen van Centraal-Amerika.

2. Betreffende het ontbreken van een studie over de impact op mens en milieu:

In de aanloop van de goedkeuring van het onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie, deed het Europees Parlement in maart 2007 de aanbeveling dat vóór de aanvang van de onderhandelingen een impactstudie (Sustainable Impact Assessment – SIA) zou uitgevoerd worden. Maar we stellen vast dat de uitvoering van deze studie pas recent werd toegewezen waardoor de resultaten te laat beschikbaar zullen zijn om nog een invloed te kunnen hebben op de onderhandelingen. Ondanks dat willen we erop aandringen dat deze studie ook de impact op de mensenrechten zou bekijken, meer bepaald de mogelijke impact op het recht op gezondheid, op voedsel, op de rechten van inheemse volkeren en op de arbeidsrechten.

We merken een ambivalentie tussen het discours van de Europese Unie over duurzame ontwikkeling en de haast waarmee men de onderhandelingen wil afronden. We dringen er nogmaals op aan om de onderhandelingskalender aan te passen zodat beide partijen in de onderhandelingen kennis kunnen nemen van en rekening kunnen houden met de bevindingen en aanbevelingen van deze impactstudie.

3. Betreffende het ontbreken van een akkoord over een bi-regionaal adviesorgaan waarmee het maatschappelijk middenveld de onderhandelingen kan volgen:

We betreuren ten zeerste dat er in het kader van de onderhandelingen geen mechanisme voor consultatie van de civiele maatschappij voorzien werd, en dit ondanks herhaaldelijk aandringen. Zelfs het voorstel van het Europees Sociaal en Economisch Comité (CESE) en het Centraal-Amerikaanse Consultatieorgaan CC-SICA, nochtans de formele overlegorganen van beide regio's, werd niet aanvaard. Dit doet grote twijfels rijzen over de transparantie van het hele onderhandelingsproces. Ook voor de 5 nog resterende onderhandelingsrondes hebben beide partijen reeds beslist dat een dergelijk mechanisme niet zal gecreëerd worden.

We dringen er dus op aan dat in het kader van dit akkoord een permanent, inclusief en open bi-regionaal consultatiemechanisme wordt gecreëerd, waarin naast de institutionele consultatieorganen (CESE en CC-SICA) ook nationale en internationale organisaties kunnen participeren die werken rond mensenrechten, leefmilieu, rechten van inheemse volkeren en kleine boeren, enz.

We stellen eveneens voor om een tweejaarlijks bi-regionaal forum te organiseren met maatschappelijke organisaties uit beide regio's. Een eerste forum zou nog voor het afsluiten van de onderhandelingen kunnen georganiseerd worden om visies uit te wisselen over de stand van zaken en antwoorden te geven op de vele voorstellen uit de civiele maatschappij.

4. Betreffende mensenrechten, rechten van inheemse volkeren en het leefmilieu:

In de loop van dit hele proces hebben we herhaaldelijk aangedrongen op de integratie in de onderhandelingen van de 27 internationale conventies die dienen onderschreven te worden in het kader van de GSP+ handelsmodaliteit die de EU hanteert., waarbij het voorziene monitoringsysteem zou moeten verbreed worden naar het maatschappelijk middenveld. We stellen ons niet tevreden met een referentie naar deze rechten als ‘principes’, maar vragen in het kader van dit akkoord een transparant en participatief mechanisme dat het mogelijk maakt om de naleving van deze conventies door beide partijen af te dwingen.

We stellen voor om aan deze lijst 4 conventies toe te voegen: de UNO-Conventie 169 van de ILO over de rechten van inheemse en tribale volkeren, de conventie over de rechten van migranten en hun families, de conventie tegen gedwongen verdwijningen en de ratificatie van het facultatief protocol van het pact van sociale, economische en culturele rechten van de UNO.

We dringen er ook op aan dat als voorwaarde voor de ondertekening van het akkoord, de landen van Centraal-Amerika die dit nog niet gedaan hebben, het Verdrag van Rome ondertekenen, waarbij het Internationaal Strafhof opgericht werd. Dit is een manier om te voorkomen dat in de toekomst dezelfde misdaden tegen de menselijkheid begaan zouden worden als tijdens de burgeroorlogen van de jaren '80 in Centraal-Amerika. Het zijn net de regeringen van Guatemala, El Salvador en Nicaragua, landen die te lijden hadden onder deze interne conflicten die nu weigeren om dit verdrag te ondertekenen, wat ons perplex doet staan en ons sterk doet twifelen aan het engagement van deze regeringen om de mensenrechten te respecteren en aan het feit dat ze aanvaardbare partners zouden zijn om een associatieakkoord af te sluiten met de Europese Unie.

Betreffende het respect voor het leefmilieu willen we de aandacht trekken op de grote kwetsbaarheid van Centraal-Amerika op dit vlak. Een associatieakkoord zou geen model mogen promoten dat de bronnen van het leven doet uitdrogen en het voortbestaan van een familiale landbouweconomie en van inheemse volkeren bedreigt. Beide partijen dienen verantwoordelijke en verifieerbare engagementen op te nemen betreffende het leefmilieu waarbij de EU, in het kader van de erkenning van de asymmetrie, technische en wetenschappelijke steun dient te verstrekken aan duurzame investeringen in dit domein.

De Europese Unie heeft bijgedragen aan de vrede in en de democratisering van Centraal-Amerika. Blijft steun verlenen aan de uitvoering van de vredesakkoorden, heeft bijgedragen aan de bevordering van de fundamentele vrijheden en aan de strijd tegen de straffeloosheid. Als men nu een stap vooruit wil zetten in de relaties tussen beide regio's, moet dit noodzakelijkerwijs een stap vooruit impliceren in het respect voor de mensenrechten, goed bestuur, democratie en duurzame menselijke ontwikkeling in Centraal-Amerika. Daarvoor is een echt evenwicht nodig tussen de drie peilers van het associatieakkoord: politieke dialoog, samenwerking en handel.

Met vriendelijke groeten,

Marc Maes
Beleidsmedewerker Europees Handelsbeleid
11.11.11 - Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging

Gérard Karlshausen
Chargé des politiques européennes
CNCD - Opération 11.11.11

Deze brief is opgesteld in samenwerking met de volgende internationale en Europese netwerken: Oxfam-International; Copenhagen Initiative For Central America and Mexico (CIFCA); Grupo Sur; CIDSE; APRODEV; International Federation of Human Rights Leages (FIDH); Friends of the Earth Europe.

marc.maes@11.be, 02 536 11 36 , Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
gerard.karlshausen@cncd.be, 02 250 12 40, 9 quai du Commerce, 1000 Bruxelles